
Siim Tammer, Finantsinspektsiooni juhatuse liige

Siim Tammer: kortsud välja inkassoärist

09. aprill 2024

Riigikogu lauale on jõudnud krediidiinkassode ja -ostjate seaduse eelnõu, mis muudab oluliselt senist inkassoturu toimimist ja toob krediidiinkassod Finantsinspektsiooni järelevalve alla. Hiljemalt käesoleva aasta lõpuks peavad krediidiinkassod kas saama Finantsinspektsioonilt tegevusload või siis oma tegevuse lõpetama.

Kõik inkassod ei lähe järelevalve alla

Kuid kogu inkassoturg ei lähe järelevalve alla. Lihtsustatult öeldes läheb Finantsinspektsiooni järelevalve alla vaid see osa inkassoettevõtetest, kes tegelevad pankade või krediidiandjate, rahvakeeli varasemad kiirraenuandjad, krediidilepingutest tulevate võlgade sissenõudmisega või nende ülesostmisega. Seejuures ei tee eelnõu vahet tarbijakrediidil ega ka ettevõtjatele antud pangalaenudest tekkinud võlgnevustel. Eelnõu mõjuanalüüsist ilmneb, et inkassoturu tähenduses on sedalaadi võlgnevustega tegelemine inkassoettevõtetele olulise kaaluga. Täpset statistikat inkassoturu kohta ei ole, kuid äriregistri andmetel tegeleb ligikaudu 200 ettevõtet võlgade sissenõudmisega. Praktikas on aga reaalne, et umbes kümnekond suuremat inkassoteenuse osutajat vajavad tegevusluba. Seega paneb seaduseelnõu eelkõige suuremad inkassoettevõtted sisuliselt valiku ette, kas loobuda krediidilepinguid puudutavast tegevusest või viia oma äritegevus kõrgemate nõuetega vastavaks. Kõrgendatud nõuded ei pruugi igale inkassoettevõttele olla kättesaadavad, kuna loa saamine ilma korrektse äritegevuse, tugeva organisatsiooni, sobivate juhtide ja omaniketa ei ole enam võimalik. Uue sektori finantsjärelevalve alla toomise viimane näide jääb aastas 2016, kui n-ö kiirraenuärid pidid tegevuse jätkamiseks saama tegevusloa. Umbes paarisajast kiirraenuandjast said tegevusloa ja seega õiguse teenust edasi osutada alla seitsmekümne ettevõtte.

Mis muutub inkassoturul

Krediidivõtja seisukohast on krediidiinkassode järelevalvele allutamine positiivne samm, sest see toetab tugevalt krediidivõlglastega ausat ja õiglast läbikäimist. Nii peab seaduse jõustumisel hakkama krediidiinkasso näiteks arvestama vastutustundliku laenamise nõude raamistikuga. Ehk kui seni said inkassoettevõtted võlgnike vastutustundliku laenamise nõuete rikkumiste peale õigu kehitada, siis uue eelnõu kohaselt peavad nad saama juurdepääsu ka vastavale toimikule ning ei saa oma tegevuses tugineda teadmatusel. Ka kohtumenetluses on juba toimunud olulised muudatused ning kohtud iseseisvalt juba täna kontrollivad nõude vastavust vastutustundliku laenamise põhimõttele. Kokku on seega tegu tõsise muutusega krediidivõlgnike kaitsel.

Teine suurem muudatuste pool puudutab krediidivõtjaid kaudsemalt. Eelnõu kohaselt hakkavad krediidiinkassodele, nende organisatsioonile ja äritegevusele kehtima karmimad nõuded. Krediidiinkasso juhiks ja omanikuks ei saa enam hakata igaüks, vaid üksnes isik, kellel on laitmatu maine ja kes ei ole varasemalt tegelenud liigkasuvõtmisega. Samuti peab krediidiinkassodel olema edaspidi korrektne ühingujuhtimise struktuur, asjakohased sise-eeskirjad ja palju muud. Krediidiinkassod peavad hakkama suhtlema kohaselt ka võlgnikuga, muuhulgas andma neile vajalikku teavet. Krediidiinkassode tegevusele pannakse rahvakeeli päitsed pähe.

Finantsjärelevalve ei ole võluvits

Krediidiinkassode järelevalvajaks saab Finantsinspektsioon. Järelevalve hõlmab seejuures kindlaid tegevusi ja ei lahenda tarbija jaoks kindlasti kõiki krediidiinkassodega seotud probleeme. Kuna finantsjärelevalve eesmärk ei ole otseselt tegeleda üksikute tarbijate probleemide lahendamistega, siis ei paku Finantsinspektsiooni järelevalve alla tulek näiteks lahendust tarbijate kaebustele konkreetsest võlasuhtest tulenevalt. Aga mida siis finantsjärelevalve teeb? Esiteks otsustab ta seda, kes üldse väärib tegevusluba, ehk teeb seaduse nõuetele vastavuse kontrolli. Krediidiinkasso loa saanud ettevõtte üle käib regulaarne ja riskipõhine järelevalvetöö, mille käigus kontrollitakse krediidiinkasso tegevust, selle pidevat seaduspärasust. Vajadusel astutakse samme, et suunata krediidiinkassode tegevust. Kolmandaks on Finantsinspektsiooni arsenalis nii trahvid kui ka tegevusloa võtmise võimalus. Ehk kui tegevusloa saanud krediidiinkasso oluliselt seadust rikub või ei suuda oma äritegevust nõuetekohaselt ajada, siis võib ta tegevusloast ilma jääda või saada trahvi kuni 3 miljonit eurot või kuni 10% netokäibest.

Seega on inkassoturule tulemas olulised muudatused, mis toovad muu hulgas kaasa suurema läbipaistvuse, kuna suuremad inkassoettevõtted lähevad järelevalve alla. Küll aga ei saa unustada tõsiasja, et finantsjärelevalve tegeleb eelkõige süsteemse finantsjärelevalvega avalikes huvides ja ei ole loodud üksikute tarbijakaebuste lahendamiseks. Üksikisikud vaidlused inkassodega on ka peale eelnõu vastuvõtmist eelkõige kohtuveskite lahendada.

Siim Tammer, Finantsinspektsiooni juhatuse liige

[Teavita mind, kui sisu muutub](#)